

Euroopa Liidu struktuurifondide kasutamise võimalustest tervishoiu valdkonnas

Elen Ohov – Sotsiaalministeeriumi tervishoiu osakonna peaspetsialist

Struktuurifondidest üldiselt

Struktuurifondide kaudu viiakse ellu Euroopa Liidu regionaalpoliitikat, mille eesmärk on Euroopa Liidu erinevate piirkondade majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste tasandamine ning tasakaalustatud areng. Struktuurifondide kaudu jaotab EL igal aastal rikkamatest piirkondadest vaesematesse ringi ligi 30 miljardit eurot.

Struktuurifonde on kokku neli: Euroopa Regionaalarengufond (ERDF), Euroopa Sotsiaalfond (ESF), Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatistfondi Arendusfond (EAGGF) ja Kalanduse Arendusfond (FIG). Erinevatel fondidel on erinev suunitlus, näiteks finantseeritakse regionaalarengufondist peamiselt infrastruktuuri investeeringuid, sotsiaalfondist aga tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse suurendamisega seotud meetmeid nagu koolitus, täiendus- ja ümberõpe, aktiivsed tööturumeetmed ja teised. Lisaks nimetatud fondidele on olemas veel Ühtekuuluvusfond, millest finantseeritakse peamiselt suuremahulisi transpordi ja keskkonna infrastruktuuri projekte.

Struktuurivahendite kasutamine Eestis aastatel 2004–2006

Eestis on ettevalmistusi Euroopa Liidu struktuurivahendite kasutusele võtmiseks tehtud juba 2001. aasta sügisest, kui Rahandusministeeriumi koordineerimisel alustati strateegilise dokumendi "Eesti riiklik arengukava struktuurifondide kasutuselevõtuks - ühtne programmdokument 2004–2006" ettevalmistamist. Riikliku arengukava (RAK) koostamises on osalenud erinevad ministeeriumid ning üle saja erineva koostööpartneri: kohalikud omavalitsused, maavalitsused, erialaliidud, mittetulundusühingud ja sihtasutused.

Vabariigi Valitsus kiitis riikliku arengukava heaks käesoleva aasta 4. märtsil. Pärast Euroopa Komisjonilt heakskiidu saamist saab RAK aluseks struktuurivahendite kasutamisele Eestis.

Riiklikus arengukavas kirjeldatakse riigi sotsiaal-majanduslikku olukorda, fondide rakendamise strateegiat, prioriteete, eelarvejaotust ning rakendamise administratiivset süsteemi. RAKi eesmärgiks on Eesti kiire, sotsiaalselt ja regionaalselt tasakaalustatud ning jätkusuutlik majanduslik areng. Eesmärgi saavutamiseks nähakse RAKis ette neli prioriteetset valdkonda, mida on kavas aastatel 2004–2006 struktuurifondide abil arendada. Nendeks on inimressursi arendamine, ettevõtluse konkurentsivõime, maaelu ja põllumajanduse ning infrastruktuuri ja kohaliku arengu edendamine. Arengukava elluviimiseks taotleb Eesti aastatel 2004–2006 Euroopa Liidu struktuurifondidest toetust kokku 5,1 miljardit krooni. Sellest ligi 60% on kavandatud Euroopa Regionaalfondist rahastatavate tegevuste toetamiseks. Riikliku arengukava ja selle koostamise protsessiga saab tutvuda Rahandusministeeriumi koduleheküljel www.fin.ee.

Riikliku arengukava prioriteetide meetmed, mida struktuurifondide toel rakendatakse, on täpsemalt kirjeldatud programmitäiendis, mis on arengukava rakendusdokument. Programmitäiendis on täpsemalt kirja pandud meetme eesmärgid, toetatavad tegevused, võimalikud taotlejad, projektide valiku kriteeriumid jms. Seega on programmitäiend projektitaotlejatele oluline dokument, mis annab ülevaate sellest, millised on projektide rahastamise võimalused, milliseid projekte milliste meetmete raames ning kellele on võimalik esitada. Programmitäiend esitati Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks aprilli alguses. Lisaks programmi-

täiendile töötatakse välja ning tehakse projekti-taotlejatele kättesaadavaks ka detailsed abi-materjalid struktuurifondidest abi taotlemise kohta.

Tervishoiuinvesteeringute toetamine struktuurifondidest

Haiglavõrgu investeeringute toetamiseks on riikliku arengukava kohaliku arengu ja infrastruktuuri prioriteedi all kavandatud **haiglavõrgu reorganiseerimise meede**. Meetme kaudu on kavas toetada 25. märtsil valitsuse määrusega kehtestatud haiglavõrgu arengukava haiglate loetelus nimetatud aktiivravihaiglate projekteerimis- ja ehitustegevust. Projektide valikul eelistatakse projekte, millel on suurem mõju riigi või regiooni arengu seisukohalt ja/või riiklikust tervishoiu-politiikast lähtuvalt; mis aitavad kaasa tervishoiu-teenuste kvaliteetsele, vajadustele vastavale ja regionaalselt tasakaalustatud osutamisele; parandavad ravi- ja tööttingimusi; aitavad kaasa haigla majandusliku efektiivsuse suurenemisele ja patsientide vajaduste paremale rahuldamisele ning pakuvad kompleksseid lahendusi.

Haiglavõrgu reorganiseerimise meetme elluviimiseks Euroopa Regionaalarengu Fondist taotletav toetus on 379,86 miljonit krooni. Sellele lisandub Eesti riigi poolne kaasfinantseerimine, mis olenevalt Euroopa Komisjoniga läbirääkimiste tulemustest moodustab 20–25% meetme kogueelarvest. Haiglavõrgu reorganiseerimise meedet rakendavaks asutuseks on Sotsiaalministeerium. See tähendab, et Sotsiaalministeerium korraldab projektitaotluste vastuvõtmist, menetlemist, projektide valikut ning lõppkasusaajana vastutab ka projektide elluviimise eest.

Lisaks haiglavõrgu reorganiseerimise meetmele on võimalik tervishoiu valdkonna edendamisele suunatud projektidele toetust taotleda ka teiste RAK meetmete raames. Näiteks, **kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamise meetme** raames on kohalikel omavalitsustel, kohaliku omavalitsuse äriühingutel või sihtasutustel ja mittetulundus-ühingutel võimalus taotleda investeeringutoetusi seoses polüfunktsionaalsete sotsiaal- ja tervishoiu-

teenuseid (õendushooldus, kodune ja päevane õendusabi jms) osutavate keskuste arendamisega. Kohaliku füüsilise elukeskkonna meedet rakendavaks asutuseks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Tööjõu pайдlikkust, toimetulekut ja elukestvat õpet tagava ning kõigile kättesaadava haridussüsteemi meede toetab võimaluste ja tingimuste loomist elukestvaks õppeks ning täiendus- ja ümberõppesüsteemi arendamist. Meetme raames on võimalik taotleda toetust näiteks tervishoiutöötajate täiendus- ja ümberõppesüsteemi arendamisega seotud projektidele. Meedet rakendavaks asutuseks on Eesti Kutseharidusreformi Sihtasutus.

Investeeringuid töötajate koolitusse, täiendus- ja ümberõppesse toetab ka meede **inimressursi arendamine ettevõtete majandusliku konkurentsivõime suurendamiseks**. Meetme raames on võimalik taotleda toetust koolitusvajaduse kindlakstegemiseks, uute koolituskursuste ja -programmide väljatöötamiseks, teadlikkuse ja kompetentsi suurendamiseks teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja kvaliteedi-juhtimise alal.

Infoühiskonna arendamise meede toetab uudsete infotehnoloogiliste lahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu ning infotehnoloogia sihipärast rakendamist muu hulgas tervishoiu valdkonnas. Selle meetme raames on võimalik taotleda toetust digitaalsete meditsiini-dokumentide kasutuselevõtu ja ühtse tervishoiu infosüsteemi arendamisega seotud projektidele. Meedet rakendab Eesti Informaatikakeskus.

Ka projektide ettevalmistamiseks on võimalik taotleda toetust. Selleks on Rahandusministeeriumi juurde moodustatud eraldi Struktuurifondide Projektide Ettevalmistamise Fond. Fondi kogueelarve on 750 000 eurot. Minimaalne toetussumma projekti kohta on 3000 eurot ja maksimaalne 100 000 eurot. Lisainformatsiooni toetuse taotlemise tingimuste kohta saab Rahandusministeeriumi koduleheküljelt www.fin.ee.